

บทที่ ๕

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สรุปอภิปรายผลด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

๑. ผลการวิจัยข้อมูลสถานภาพทั่วไป

ในการวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๘๕ คน นักเรียนเป็นชาย จำนวน ๑๓๓ คน เป็นหญิง จำนวน ๑๕๒ คน มีอายุระหว่าง ๑๓-๑๕ ปี จำนวน ๑๖๑ คน อายุ ๑๖ ปีขึ้นไป จำนวน ๙๔ คน นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๘๑ คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๔๑ คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๔๐ คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๓๓ คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๓๓ คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๓๑ คน

๒. สรุปความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และรายชื่อ มี ๖ ข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสามัคคี ด้านความสะอาด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีน้ำใจ และมี ๒ ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ตามลำดับ ต่อไปนี้

๑. ด้านความมีวินัย นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ภาพรวม ด้านความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับมาก รายชื่อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย นักเรียนรู้จักเข้าแถวซื้ออาหาร นักเรียนทิ้งขยะในถังขยะที่โรงเรียนจัดเตรียมไว้และนักเรียนรู้จักความมีวินัยในตนเอง ตามลำดับ

๒. ด้านความสุภาพ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ภาพรวม รายชื่อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนแสดงความเคารพนอบน้อมและเชื่อฟังบิดามารดา นักเรียนปฏิบัติตนต่อครูอาจารย์ด้วยความเคารพนอบน้อม และนักเรียนพูดกับคนอื่นด้วยคำพูดที่สุภาพเรียบร้อย ตามลำดับ

๓. ด้านความสามัคคี นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ภาพรวม รายชื่อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนรู้จักสามัคคี มีความสมานฉันท์ นักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน และนักเรียนไม่แบ่งแยกกลุ่มเพื่อให้เกิดความแตกแยกความสามัคคี ตามลำดับ

๔. ด้านความสะอาด นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ภาพรวม รายชื่อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนรู้จักรักษาความสะอาดร่างกายและเครื่องแต่งกายอยู่เสมอ นักเรียนรู้จักทิ้งขยะให้ถูกที่และเป็นระเบียบเรียบร้อย และนักเรียนรู้จักฝึกฝนขัดเกลาจิตใจมิให้ขุนมัวปราศจากความมัวหมอง ตามลำดับ

๕. ด้านความซื่อสัตย์ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ภาพรวม รายชื่อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อพ่อแม่และครูอาจารย์ นักเรียนรู้จักละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด และนักเรียนประพฤติตนตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม ตามลำดับ

๖. ด้านความมีน้ำใจ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ภาพรวม รายชื่อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนรู้จักให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียน นักเรียนแบ่งปัน / สละทรัพย์สินส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือเพื่อน และนักเรียนช่วยคุณครูทำงานในเวลาพักเที่ยง ตามลำดับ

๗. ด้านความขยัน นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ภาพรวม รายชื่อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน นักเรียนมาโรงเรียนแต่เช้าทุกวัน และนักเรียนมีความตั้งใจเรียนหนังสือ ตามลำดับ

๘. ด้านความประหยัด นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐาน ภาพรวม รายชื่อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนประหยัดเงินช่วยพ่อแม่โดยนั่งรถประจำทาง นักเรียนใช้จ่ายเงินอย่างรู้คุณค่า ไม่ฟุ่มเฟือย และนักเรียนใช้โทรศัพท์เมื่อคราวมีธุระจำเป็นเท่านั้น ตามลำดับ

๓. ข้อเสนอแนะจากนักเรียนต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

๓.๑ ควรสนับสนุนในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม ร่วมกันหาแนวทางในการสำรวจปรับปรุง และพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมชมรมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียน การเข้าค่ายพุทธบุตร

๓.๒ ส่งเสริมค่านิยมในการรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ไม่ลบหลู่สถาบันทางการศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ

๓.๓ ควรมีกิจกรรมในการเรียนการสอนที่เน้นส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการสามัคคีและเป็นคนดี อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน ซื่อสัตย์ต่อตนเองและบุคคลอื่น เสริมสร้างวินัย ปัญญา อารมณ์ร่วมกัน

๓.๔ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความเคารพต่อผู้ใหญ่และทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

๓.๕ ควรมีกิจกรรมและแนวทางสนับสนุนให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยการจัดการอบรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมสอดแทรกในการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลตามประเด็นต่อไปนี้

อภิปรายผลตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายข้อ มี ๕ ข้อ อยู่ในระดับมากเพราะ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสามัคคี ด้านความสะอาด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีน้ำใจ และมี ๒ ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความขยัน ด้านความประหยัด จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูประโชติจันทวิมล, ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่าการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย และด้านความซื่อสัตย์^๑ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอร่าม คุณชื่นและคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนา

^๑พระครูประโชติจันทวิมล, “การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชรเขต ๑^๒ ผลการวิจัยพบว่า สภาพในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชรเขต ๑ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีเพียง ๑ ด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการประเมินผล ตามทัศนะของครูผู้สอน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

๑. ด้านความมีวินัย อยู่ในระดับมากเพราะว่า ผู้บริหารและคณะครูให้ความสำคัญกับนักเรียนในเรื่องของการมีวินัยจึงส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเข้าแถวซื้ออาหาร นักเรียนทิ้งขยะในถังขยะที่โรงเรียนจัดเตรียมไว้และนักเรียนรู้จักความมีวินัยในตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร เพ็ชรพงศ์ และคณะ ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานใน ๒ ด้าน มีดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ครูมีบทบาทในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่ารายการพยายามพัฒนาการสอน เช่น เตรียมการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจ แนะนำกิจกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียน ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมและการเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่างๆที่เป็นกิจกรรมของโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติ หน้าที่ต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย ส่งเสริมนักเรียนที่กระทำความดีโดยให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณ ครูมีบทบาทในระดับมากที่สุด ส่วนรายการอื่นๆครูมีบทบาทในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ครูมีบทบาทในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า รายการให้นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนยึดมั่นในกติกาหรือกฎระเบียบต่างๆของโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อ เวลา ดูแลนักเรียนให้แต่งกายตามระเบียบของโรงเรียน ร่วมมือกับผู้บริหารคณะครูในการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนานักเรียนให้มีวินัย ติดตามและประเมินผล พฤติกรรมนักเรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน ชี้แนะ ให้นักเรียนเดินแถวเข้า-ออก จากห้องเรียนและโรงเรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนให้ความรักสนิทสนมกับนักเรียนอย่างทั่วถึง ครูมีบทบาทในระดับมากที่สุด ส่วนรายการอื่นๆ ครูมีบทบาทในระดับมาก^๓

๒. ด้านความสุภาพ อยู่ในระดับมากเพราะว่า ผู้บริหารและคณะครูให้ความสำคัญกับนักเรียนในเรื่องของความสุภาพจึงส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแสดงความเคารพนอบน้อมและเชื่อฟังบิดามารดา นักเรียนปฏิบัติตนต่อครูอาจารย์ด้วยความเคารพนอบน้อมและนักเรียนพูดกับคนอื่นด้วยคำพูดที่สุภาพเรียบร้อยสอดคล้องกับ กรรณีย์ ถาวรสุข บุคลภาพในทางสังคม หมายถึง ภาพของแต่

^๒พระมหาอร่าม คุณชื่นและคนอื่นๆ, “แนวทางการพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชรเขต ๑” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๙).

^๓กนกพร เพ็ชรพงศ์และคณะ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.grad.nu.ac, [๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐].

ละบุคคลที่ปรากฏในด้านการแต่งกาย ท่วงทีกิริยา การแสดงออก ที่จะทำให้ผู้พบเห็นเกิดความประทับใจทั้งในด้านบวกหรือด้านลบ ผู้ที่ปรากฏกายอย่างดีทั้งด้านการแต่งกายและมารยาทสังคมอันดี จะเป็นທີ່ประทับใจใคร่คบหาสมาคมนิยมชมชื่น บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน เช่น การฝึกท่วงที กิริยาที่ดูดีที่การแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ การมีมารยาทสังคมที่ดี สรุปลแล้ว ความสุภาพ หมายถึง การพูดด้วยวาจาอ่อนน้อมถ่อมตน ด้วยคำพูดที่สุภาพเรียบร้อยกิริยามารยาทที่แสดงออกมาเกิดความประทับใจแก่ผู้พบเห็น เป็นการแสดงความเคารพต่อบุคคล และสถานที่

๓. ด้านความสามัคคี อยู่ในระดับมากเพราะว่า ผู้บริหารและคณะครูให้ความสำคัญกับนักเรียนในเรื่องของความสามัคคีจึงส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคี มีความสามัคคี นักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน และนักเรียนไม่แบ่งแยกกลุ่มเพื่อให้เกิดความแตกแยก ความสามัคคี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี สุจินดา จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขน แห่งจันทบุรี ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า^๔

๑. จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก และตามความคิดเห็นของครูโดยรวม อยู่ในระดับมากเช่นกัน

๒. จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครูด้านความเมตตา กรุณา ความสามัคคี ความอดทน ความเสียสละ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์และ ความประหยัด แตกต่างกันอย่างสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔. ด้านความสะอาด อยู่ในระดับมากเพราะว่า ผู้บริหารและคณะครูให้ความสำคัญกับนักเรียนในเรื่องของความสะอาดจึงส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักรักษาความสะอาดร่างกายและเครื่องแต่งกายอยู่เสมอ นักเรียนรู้จักทิ้งขยะให้ถูกที่และเป็นระเบียบเรียบร้อย และนักเรียนรู้จักฝึกฝนขัดเกลาจิตใจมิให้ขุนมัวปราศจากความมัวหมอง สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของคณะครูที่ผู้วิจัยได้สรุปเป็นแนวทาง ๑. สร้างจิตสำนึกโดยฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ รักษาความสะอาด มีระเบียบวินัย ๒. ฝึกให้นักเรียนรักษาความสะอาดภายในห้องเรียนโดยครูจัดทำตารางเวรให้นักเรียนทำในแต่ละวัน และสอดคล้องในงานวิจัยของ กนกพร เพ็ชรพงศ์ และคณะ ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานใน ๒ ด้าน มีดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ครูมีบทบาทในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่ารายการพยายามพัฒนาการสอน เช่น เตรียมการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจ แนะนำกิจกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียน ดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมและการเรียน

^๔สุมาลี สุจินดา, “จริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี”, **ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.** การบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖).

ส่งเสริมให้นักเรียนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งต่างๆที่เป็นกิจกรรมของโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติ หน้าที่ต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย ส่งเสริมนักเรียนที่กระทำความดีโดยให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณ ครูมีบทบาทในระดับมากที่สุด ส่วนรายการอื่นๆครูมีบทบาทในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ครูมีบทบาทในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า รายการให้นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียน ยึดมั่นในกติกาหรือกฎระเบียบต่างๆของโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อ เวลา ดูแลนักเรียนให้แต่งกายตามระเบียบของโรงเรียน ร่วมมือกับผู้บริหารคณะครูในการ แลกเปลี่ยนความคิดเพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนานักเรียนให้มีวินัย ติดตามและประเมินผล พฤติกรรมนักเรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน ชี้แนะ ให้นักเรียนเดินแถวเข้า-ออก จากห้องเรียนและโรงเรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนให้มีความรักสนิทสนมกับนักเรียนอย่างทั่วถึง ครูมีบทบาทในระดับมากที่สุด ส่วนรายการอื่นๆ ครูมีบทบาทในระดับมาก^๕

๕. ด้านความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับมากเพราะว่า ผู้บริหารและคณะครูให้ความสำคัญกับนักเรียนในเรื่องของความซื่อสัตย์จึงส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อพ่อแม่และครูอาจารย์ นักเรียนรู้จักละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด และนักเรียนประพฤติตนตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม สอดคล้องกับ พระครูประทีปธรรมนาถ (ชุตินฺธโร) ได้วิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนคลองเจริญราษฎร์ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโดยส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมนั้นเป็นกิจกรรมที่พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม มากที่สุด รองลงมาเป็นด้านผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ ด้านผู้เรียนมีความประหยัด ด้านผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวที และด้านผู้เรียนมีวินัย และสอดคล้องกับกรมวิชาการ ได้เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต ดังนี้ จัดป้ายประกาศส่งเสริมคนดี เช่น นักเรียนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต หรือนักเรียนที่มีความประพฤติดีจัด ฉายภาพยนตร์วีดิทัศน์ สื่อคอมพิวเตอร์ ประวัติและผลงานของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตในวงการต่างๆ จัดให้มีกิจกรรมสรรหาบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ในท้องถิ่นของตนเองที่สามารถเป็นบุคคลตัวอย่าง และพร้อมเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนได้จัดกิจกรรมไต่สวนที่ ฝึกการยอมรับข้อขัดแย้งและเหตุผลของผู้อื่นและจัดกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กมีความอดทน เช่น การเดินทางไกล การเข้าค่ายพักแรม ดังนั้นการจัดกิจกรรมในด้านความซื่อสัตย์เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนส่วนใหญ่ได้เห็นถึงความสำคัญในคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต เพราะบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริทย่อมบ่งบอกความมีคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามทำให้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป

^๕ กนกพร เพ็ชรพงศ์และคณะ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: www.grad.nu.ac, [๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐].

๖. ด้านความมีน้ำใจ อยู่ในระดับมากเพราะว่า ผู้บริหารและคณะครูให้ความสำคัญกับนักเรียนในเรื่องของความมีน้ำใจจึงส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่วนรวมของโรงเรียน นักเรียนแบ่งปัน / สละทรัพย์สินส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือเพื่อน นักเรียนช่วยคุณครูทำงานในเวลาพักเที่ยง สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของคณะครูที่ผู้วิจัยได้สรุปเป็นแนวทาง ๑. ฝึกให้นักเรียนรู้จักผลดีของการเสียสละแบ่งปัน ๒. ฝึกให้นักเรียนมีน้ำใจ มีจิตสาธารณะ ช่วยงานของห้องเรียนด้วยการทำเวรประจำวัน และสอดคล้องในงานวิจัยของ กนกพร เพ็ชรพงศ์ และคณะ ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานใน ๒ ด้าน มีดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ครูมีบทบาทในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่ารายการพยายามพัฒนาการสอน เช่นเตรียมการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจ แนะนำกิจกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียน ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมและการเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งต่างๆที่เป็นกิจกรรมของโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติ หน้าที่ต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย ส่งเสริมนักเรียนที่กระทำความดีโดยให้รางวัลและประกาศเกียรติคุณ ครูมีบทบาทในระดับมากที่สุด ส่วนรายการอื่นๆครูมีบทบาทในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ครูมีบทบาทในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า รายการให้นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนยึดมั่นในกติกากฎระเบียบต่างๆของโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อ เวลา ดูแลนักเรียนให้แต่งกายตามระเบียบของโรงเรียน ร่วมมือกับผู้บริหารคณะครูในการ แลกเปลี่ยนความคิด เพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนานักเรียนให้มีวินัย ติดตามและประเมินผล พฤติกรรมนักเรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน ชี้แนะ ให้นักเรียนเดินแถวเข้า-ออก จากห้องเรียนและโรงเรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนให้ความรักสนิทสนมกับนักเรียนอย่างทั่วถึง ครูมีบทบาทในระดับมากที่สุด ส่วนรายการอื่นๆ ครูมีบทบาทในระดับมาก

๗. ด้านความขยัน อยู่ในระดับปานกลางเพราะว่านักเรียนให้ความสนใจน้อย ผู้บริหารและคณะครูจึงส่งเสริมให้นักเรียนช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน นักเรียนมาโรงเรียนแต่เช้าทุกวัน และนักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือ โดยให้นักเรียนทำเป็นสมุดบันทึกความดีในแต่ละวันมาส่งคุณครู และยกย่อง ชมเชยให้ของรางวัลเป็นสิ่งตอบแทนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย จรัส ถาวร ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของนักเรียนที่ผ่านการอบรมโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม พบว่า การที่โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนั้น นำไปสู่การเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่นักเรียนได้รับการส่งเสริมจากครอบครัว ชุมชน กลุ่มเพื่อนนักเรียน และโรงเรียน^๖ ในปี ๒๕๔๕ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมอบหมายให้มอบหมายให้ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ และคณะ วิจัยหาคำตอบเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยในอนาคต ผลสรุปในมิติด้าน

^๖จรัส ถาวร, “พฤติกรรมนักเรียนที่ผ่านการอบรมโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม”, การค้นคว้าแบบอิสระ, *ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๒๙).

ลักษณะชีวิต ได้แก่ ความขยัน ความอดทน ทุ่มเหงาหนัก มีระเบียบวินัยซื่อสัตย์ มีวิสัยทัศน์ ทำทุกอย่างอย่างดีเลิศ มีจิตสำนึกประชาธิปไตย เห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีจิตสำนึกต่อผู้อื่น และส่วนรวม รวมทั้งมีชีวิตแห่งการประหยัดอดออม และสอดคล้อง ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)^๗ สรุปว่า คุณธรรมเร่งด่วนที่ควรดำเนินการ ความขยัน หมั่นเพียร การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่ละโมภ โลกมาก รู้จักยับยั้งชั่งใจ และต้องไม่เอาเปรียบหรือเบียดเบียนทั้งตัวเองและผู้อื่น

แนวคิด การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดีที่ควรถือปฏิบัติ การรู้จักความพอดี พอประมาณในการใช้ชีวิต การรู้จักพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ การรู้ประหยัดและรู้คุณค่าสิ่งของเป็นเรื่องสำคัญในการสร้างนิสัยที่เป็นอยู่อย่างพอเพียง จะไม่ทำให้เกิดการดิ้นรนแบบเห็นแก่ตัวและขาดสติ ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและสังคมในภาพรวมด้วย

๘. ด้านความประหยัด อยู่ในระดับปานกลางเพราะว่านักเรียนให้ความสนใจน้อย ผู้บริหารและคณะครูจึงส่งเสริมให้นักเรียนประหยัดเงินช่วยพ่อแม่โดยนั่งรถประจำทาง นักเรียนใช้จ่ายเงินอย่างรู้คุณค่า ไม่ฟุ่มเฟือย และนักเรียนใช้โทรศัพท์เมื่อคราวมีธุระจำเป็นเท่านั้น โดยให้นักเรียนทำเป็นบัญชีรายรับ-รายจ่าย ในแต่ละวัน และส่งเสริมให้นักเรียนออมเงินทุกวันในวันอังคาร ของธนาคารโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กล่าวถึง แนวทางส่งเสริมการประหยัดและอดออมใน ๕ ประการ คือ 1. ความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีลักษณะนิสัยสันโดษ มีความรู้จักพอดีในการบริโภค อุปโภคไม่ฟุ่มเฟือย สรุ่ยสร่ายหรือตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินไป รู้จักใช้และสงวนรักษาสารณสมบัติของส่วนตนอย่างละเอียดรอบคอบเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักใช้ทรัพยากรและเวลาได้เหมาะสมและเป็นประโยชน์มากที่สุด มีการวางแผนในการใช้จ่ายอย่างรอบคอบโดยมีสัดส่วนของการใช้จ่ายกับการออมให้ได้สมดุลกัน เช่น ใช้จ่ายส่วนตัว ใช้จ่ายทำบุญและฝากออมสินไว้ เป็นต้น และยังสอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้รู้จักการประหยัดอดออมไว้ ดังนี้ การจัดหารายได้ระหว่างเรียน โดยการจัดตลาดนัดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนการสอน และผลผลิตที่นำมาจากบ้านโรงเรียนให้การยกย่องผู้สำเร็จจากการประกอบอาชีพ โดยรู้จักประหยัดและอดออมจากการดำเนินชีวิตในครอบครัว การส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์และรับจ้าง การส่งเสริมการออมทรัพย์รายวัน มีการจัดกิจกรรมประกวดคำขวัญ เช่น การใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัด การให้ความรู้เพิ่มเติมในด้านกิจกรรมความประหยัด ด้วยการจัดป้ายนิเทศต่างๆ

^๗วาสนา ต๊ะกาบโค, “การประเมินการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูนเขต ๑”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๘).

^๘สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, คู่มือครูเพื่อพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๐).

๔. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด ๘ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านความขยัน

๑.๑ ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งใจเรียน นักเรียนส่งงานตรงเวลา ตามเวลาครูที่กำหนด

๑.๒ ส่งเสริมยกย่อง ชมเชยนักเรียนที่มีความตั้งใจและขยันหมั่นเพียร โดยการมอบเกียรติบัตร สอดคล้องกับ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริการและพัฒนาองค์ความรู้ ส่งเสริมความขยัน หมั่นเพียร การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่ละโมภ โลกมาก รู้จักยับยั้งชั่งใจ และต้องไม่เอาเปรียบหรือเบียดเบียนทั้งตัวเองและผู้อื่น สอดคล้องกับ

๒. ด้านความประหยัด

๒.๑ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักอดออม ประหยัด ใช้สิ่งของให้เกิดความคุ้มค่าที่สุด

๒.๒ ส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย สอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ส่งเสริมกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้รู้จักการประหยัดอดออมไว้ ดังนี้ การจัดการรายได้ระหว่างเรียน โดยการจัดตลาดนัดจำหน่ายผลผลิตของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนการสอน และผลผลิตที่นำมาจากบ้านโรงเรียนให้การยกย่องผู้สำเร็จจากการประกอบอาชีพ โดยรู้จักประหยัดและอดออมจากการดำเนินชีวิตในครอบครัว การส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์และรับจ้าง การส่งเสริมการออมทรัพย์รายวัน มีการจัดกิจกรรมประกวดคำขวัญ เช่น การใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัด การให้ความรู้เพิ่มเติมในด้านกิจกรรมความประหยัด ด้วยการจัดป้ายนิเทศต่างๆ

๓. ด้านความซื่อสัตย์

๓.๑ ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนด้วยความจริงใจทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๓.๒ ส่งเสริมให้เมื่อนักเรียนเก็บสิ่งของได้ ต้องเอาคืนหรือประกาศหาเจ้าของ ไม่เก็บไว้ทั้งๆที่ไม่ใช่ของตน สอดคล้องกับ กรมวิชาการ ได้เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต ดังนี้ มีการเล่านิทานหรือเรื่องราวที่แสดงถึงคุณค่าของความอดทน อดกลั้น และความซื่อสัตย์สุจริต จัดป้ายประกาศส่งเสริมคนดี เช่น นักเรียนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต หรือนักเรียนที่มีความประพฤติดี จัดฉายภาพยนตร์วีดิทัศน์ สื่อคอมพิวเตอร์ ประวัตินักเรียนของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตในวงการต่างๆ จัดให้มีกิจกรรมสรรหาบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ในท้องถิ่นของตนเองที่สามารถเป็นบุคคลตัวอย่าง และพร้อมเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนได้ จัดกิจกรรมโต้วาที ฝึกการยอมรับข้อขัดแย้งและเหตุผลของผู้อื่นและจัดกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กมีความอดทน เช่น การเดินทางไกล การเข้าค่ายพักแรม

๔. ด้านความมีวินัย

๔.๑ ส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกายให้ถูกระเบียบตามกฎระเบียบของโรงเรียน

๔.๒ ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแถว เดินแถวเข้าห้องให้เป็นระเบียบ

๔.๓ ส่งเสริมให้นักเรียนส่งงานตามเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับสมัชชา เขตระการ ได้กล่าวว่า การมีวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับและข้อตกลงต่างๆของสถานศึกษา ได้แก่ การแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบและข้อบังคับ ตรงต่อเวลา รักษาสาธารณสมบัติ สิ่งแวดล้อม และเข้าร่วมกิจกรรมที่ครูกำหนดและประพฤติตนถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม

๕. ด้านความสุภาพ

๕.๑ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่และครูอาจารย์ด้วยการไหว้ โนม์ตัวเมื่อเดินผ่าน

๕.๒ ส่งเสริมมีข้อตกลงในห้องว่านักเรียนพูดจากันด้วยความสุภาพ สอดคล้องกับ กระณีย์ ถาวรสุข บุคลากรในทางสังคม หมายถึง ภาพของแต่ละบุคคลที่ปรากฏในด้านการแต่งกาย ท่วงทีกิริยา การแสดงออก ที่จะทำให้ผู้พบเห็นเกิดความประทับใจทั้งในด้านบวกหรือด้านลบ ผู้ที่ปรากฏกายอย่างดีทั้งด้านการแต่งกายและมารยาทสังคมอันดี จะเป็นที่น่าสนใจใคร่คบหาสมาคม นิยมชมชื่น บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน เช่น การฝึกท่วงที กิริยาที่ดูดีที่การแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ การมีมารยาทสังคมที่ดี

๖. ด้านความสะอาด

๖.๑ ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างจิตสำนึกโดยฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ รักษาความสะอาด มีระเบียบวินัย

๖.๒ ส่งเสริมฝึกให้นักเรียนรักษาความสะอาดภายในห้องเรียนโดยครูจัดทำตารางเวร ให้นักเรียนทำในแต่ละวัน และสอดคล้องกับ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ กล่าวว่า ไม่สกปรก เช่น เสื้อผ้าสะอาด บ้านเรือน น้ำสะอาด หมดจด ผ่องใส เช่น จิตใจสะอาด ไม่มีตำหนิ บริสุทธิ์ ไม่ทุจริต เช่น เขาเป็นคนใจซื่อมือสะอาด

๗. ด้านความสามัคคี

๗.๑ ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานกลุ่มร่วมกัน เช่น จัดโต๊ะ จัดเตรียมสถานที่ก่อนการจัด กิจกรรมของโรงเรียน

๗.๒ ส่งเสริมให้นักเรียนทำงาน กิจกรรมร่วมกัน เช่น รายงาน โครงงานต่างๆ โดยทำงานเป็นกลุ่มเพื่อสร้างความสามัคคีภายในกลุ่มและสอดคล้องกับ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) ท่านได้กล่าวว่า ความสามัคคี คือ ความพร้อมเพรียง ความกลมเกลียว ความมีจุดรวมตัวเข้าด้วยกันหรือมุ่งไปด้วยกัน เมื่อบุคคลเหล่านั้นมีความชื่นชมยินดีเห็นชอบร่วมกัน พอใจรวมเป็นอย่างเดียวกัน

๘. ด้านความมีน้ำใจ

๘.๑ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักผลดีของการเสียสละแบ่งปัน

๘.๒ ส่งเสริมให้นักเรียนมีน้ำใจ มีจิตสาธารณะ ช่วยงานของห้องเรียนด้วยการทำเวรประจำวัน และสอดคล้องกับ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ กล่าวว่า ความมีน้ำใจ คือใจแท้ๆ ใจจริง ความรู้สึกนึกคิดจริงๆ เช่น อยู่ด้วยกันไม่นานก็เห็นน้ำใจว่าเขาเป็นคนอย่างไร

ความจริงใจ เช่น เราเห็นว่าเขามีน้ำใจกับเราไม่เคยหลอกลวงเราเลย นิสัยใจคอ เช่น น้ำใจหาย น้ำใจหญิง ความเอื้ออาทร เช่น เขาเป็นคนมีน้ำใจ เธอช่างเลี้ยงน้ำใจ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุนทรธรรมาโณ (โสดามุข) ได้วิจัยเรื่อง “สภาพคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนพยุหวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๘ (ศรีสะเกษ)” ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความคิดเห็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อสภาพคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนพยุหวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๘ (ศรีสะเกษ)” โดยภาพรวมและรายชื่อ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความขยัน ด้านความมีน้ำใจ ด้านความสามัคคี ด้านความประหยัด ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ความสะอาด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านความกตัญญู กตเวที ตามลำดับ

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะและข้อแนะนำเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงจากผลการวิจัยและจากข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

๑. ควรสนับสนุนในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม ร่วมกันหาแนวทางในการสำรวจปรับปรุง และพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมชมรมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียน การเข้าค่ายพุทธบุตร

๒. ส่งเสริมค่านิยมในการรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ไม่ลบหลู่สถาบันทางการศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ

๓. ควรมีกิจกรรมในการเรียนการสอนที่เน้นส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการสามัคคีและเป็นคนดี อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน ซื่อสัตย์ต่อตนเองและบุคคลอื่น เสริมสร้างวินัย ปัญญา อารมณ์ร่วมกัน

๔. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความเคารพต่อผู้ใหญ่และทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

๕. ควรมีกิจกรรมและแนวทางสนับสนุนให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยการจัดการอบรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมสอดแทรกในการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียนกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน เป็นต้น ว่ามีผลต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมต่อนักเรียนอย่างไร
๒. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ